

RÓZSAVÖLGYI ÉS A MAGYAR ZENEKULTÚRA (10/7.)

Hangversenyélet

A XIX. század kulturális életére jellemző volt a zenei élet fellendülése. A zenetanulás, az újonnan megjelenő zenepedagógiai kották nagy száma, az otthoni kamarazenélés, a megnövekedett koncerteket és hangversenyeket tekinthetjük a zenetörténet legfontosabb eseményeinek. A Rózsavölgyi és Társa cég is aktív része volt ennek a folyamatnak. A zártkörű zeneestékből lassanként nyilvános - polgári értelemben vett - hangversenyélet bontakozott ki. Ez a folyamat különösen a szabadságharc – 1848-1849 – után gyorsult fel. Az 1850-ben alakult Rózsavölgyi és Társa cég ennek a folyamatnak szerves része volt. Hiszen a fejlődő zeneélethez, fejlődő háttér is tartozik. Ez volt többek között a kottakölcsönzés és zeneműkiadás.

Az együtt zenélés fontos formája az un. 'szalon-zenekari' és 'szimfonikus zenekari'- játék. Két sorozat indult be a Rózsavölgyinél a 1870-es években. Salon-Orchester hangszer összetétele: zongora, harmónium, hegedű, brácsa, gordonka, harsona és ütőhangszer. A művek átírója illetve feldolgozója, Albert Heidelberg. Az 'Orpheus' sorozatban nyitányok, egyvelegek, táncok, indulók és koncertdarabok láttak napvilágot szimfonikus zenekari feldolgozásban. Néhány szerző: Goldmark Károly, Erkel Ferenc, Volkman Robert és Liszt Ferenc. Az 1879-ben megjelent katalógusban külön figyelmeztetés jelent meg az alábbi szöveggel: „A 'szerzői jogról' szóló XVI.t.c. tiltja a szólamok gépi többszörösítését és leírását is, ezért figyelmeztetünk mindenkit, hogy kiadói jogunk ilyenén megsértése ellen bírói védelmet fogunk keresni.” Tehát a szólamok másolása már a XIX. században is tiltott volt!

A század második felére rendkívüli módon megélénkült a hangversenyélet hazánkban, főleg Pest-Budán, majd később Budapesten. A hangversenytermek száma – az igényekhez igazodva - megszorodott. A hangversenyélet szervezésébe intenzíven bekapcsolódott Dunkel Norbert a Rózsavölgyi cég egyik igen tehetséges és főleg igen aktív vezetője. Nagyon fiatalon, alig 18 évesen már szervezte a Rózsavölgyi koncerteket, amelyek akkor még nagyon szerények voltak. De a Concerto populaires / „Népszerű Hangversenyek”/ sorozatra, amelyet a Vigadó összes termeiben szervezett már felfigyelt a művészvilág. A sorozatról az előzőekben már említést tettünk.

Az 1860-as évektől kezdődően a Rózsavölgyi és Társa cég boltjaiban folyamatosan lehetett koncert- és hangversenyjegyeket vásárolni. Az Európában megélénkült hangversenyélet a XIX. század második felétől hazánkban is elősegítette az előadóművészet fejlődését. Az önálló hangszerszólista vagy énekes már nem volt együtteshez, vagy operához kötve, viszont olyan tulajdonságokkal kellett rendelkeznie, amely művészi egyéniséget az átlag fölé emelte és még a mélyebb zeneértés híján lévő közönséget is elragadtassa. Dunkel Norbert kiváló érzékkel ismerte fel a művészet eme új elvárásainak követelményeit. Kitűnő előadóművészek egész sorának útját egyengette, ezzel is öregbítette saját és egyúttal a Rózsavölgyi cég hírnevét. Fejezetünk további részét ezeknek a művészeknek szenteljük, természetesen messze nem a teljesség igényével.

Alice Barbi (Baronin Wolff-Stommes).
Nach einer Photographie aus dem A. u. S. Hof-Artiller D. Kreiswanz.

Alice Barbi (Wikipedia)

Alice **Barbi** (1858. június 1. – 1948. szeptember 4.) olasz operaénekesnő /mezzo/. Művészi karrierje Oroszországban kezdődött, első fellépése nem aratott különösebb sikert. Egy alkalommal Cesi, a szentpétervári császári zeneakadémia szintén olasz származású zongoratanára hallotta Barbit énekelni, és mert a hangja annyira magával ragadta, rábeszélte, hogy folytassa énektanulmányait és

legyen dalénekesnő. Együttal felajánlotta, hogy tanítani fogja. Barbi Alice elfogadta az ajánlatot és hamarosan óriási sikereket ért el. Elhatározta, hogy külföldre megy. Amikor rövidesen Bécsben fellépett a Bösendorfer teremben koncertjére már alig lehetett jegyet kapni. 1889-ben Dunkel Norbert rendezte első két koncertjét Budapesten. Első dalestje április 4.-én volt a Vigadó kistermében. Rövidesen – többszöri felkérésre- fellépett a Vigadó nagytermében is. Eleinte kevésbé, később azonban annál inkább kifejlődött benne a kereskedelmi szellem, ami azonban sohasem érvényesült a művészet rovására. Ismét több koncertje volt Bécsben, majd a budapesti Vigadóban volt fellépése. Óriási siker volt! Dunkel így jellemezte: „Barbi ambíciója és akaratereje bámulatos volt.” Később – házassága után – visszavonultan élt. Dunkel Norbert kapcsolatát az énekesnővel így jellemezte. „Sohasem fogom elfelejteni, azt a gyönyörűséget, amelyet felülmúlhatatlan művészetével szerzett számomra, sem azt a szerencsét, hogy bizalmas barátjává lehettem.”

César Thomson (Wikipedia)

César **Thomson** (1857. március 18. – 1931. augusztus 21.) belga hegedűvirtuóz. Thomson a lüttichi konzervatórium tanára növendékei körében nagy népszerűsége tett szert. Kitűnő muzsikusz volt, kollégái tanácsára kezdett el a hangversenyezés gondolatával foglalkozni. Nem annyira a dicsőség gondolata vezérelte, de a pénz szerzése már motiválta. Legszigorúbb kritikusa saját maga volt. Szerette a bravúros megoldásokat. Első lüttichi koncertje után az ünnepi vacsorán hangoztatta, hogy bravúros megoldással fogja a következő koncerten előadni Paganini Mózes fantáziáját bécsi koncertjén az utolsó szám volt Paganini műve. Hegedűjéről a húrokat leszedte és csupán a G-húrt hagyta meg a hangszeren. Ezt a fantasztikusan nehéz és boszorkányos művet egy húron adta elő. A siker frenetikus volt: a közönség hosszú percekig nem engedte le a

pódiumról. Első budapesti koncertje 1890. november 18-án volt a Vigadó kistermében, amelyet a szakma már Rózsavölgyi koncert-teremnek nevezte. A Dunkel Norbert, ill. Rózsavölgyi cég által rendezett koncertek jelentős része itt bonyolódott le. Thomson Cézár szocialistának, sőt anarchista művésznek vallotta magát. Ruházatára nem adott sokat, sőt hangszerére sem fordított különösebb gondot. Viszont társaságban –a sajtó szerint – mindig kulturáltan viselkedett, nagyképzettségű szellemes embernek mutatkozott. Még egy fellépése érdemel említést. 1897. február 8.-i hangversenyén Bleuer Andorin énekesnő is közreműködött, a zongorakísérő Dohnányi Ernő volt, aki még pályafutásának elején tartott. Kedvezőbb anyagi helyzete miatt a század végén Londonba költözött.

Emil Sauer fényképe Dunkel Norbert részére dedikálva (1893) (Papageno)

Emil **Sauer** (1862. október 8. – 1942. április 27.) német zongoraművész. Sauer budapesti karrierje egy véletlen folytán valósult meg. Feldmann Gyula újságíró, aki lelkes műbarát volt 1890-ben Gastamban nyaralt és ott hallotta Sauert zongorázni. Játéka annyira magával ragadta, hogy riportot készített vele. Az újságíró felhívta Dunkel Norbert figyelmét a különös zenei tehetségre. Rövid időn belül a Filharmóniai Társasággal megállapodtak egy budapesti koncert időpontjában. 1891. január 28-án volt a kitűzött első koncert időpontja. Sauer Henselt zongoraversenyét játszotta – mérsékelt sikerrel. A versenymű eljátszása után eljátszotta Richard Wagner Tannhäuser-nyitányának koncertzongora átíratát. A közönség percről-percre izgatottabb lett és a dinamikát fokozó rész végére érve oly frenetikus tapsvihar tört ki, hogy negyedóraig nem akart a végére érni. Újabb és újabb ráadás számokat követelt a közönség. Másnap ki-

tűnő sajtókritikát kapott és a következő koncert időpontja nem váratott sokáig. A Rózsavölgyiben kötötték meg Dunkel Norberttel az újabb szerződést. A Vigadóba szóló szerződés időpontja 1881. február 13., péntek.

Emil Sauer a hamburgi zeneiskolában kezdte zongoratanulmányait. Később Moszkvába Rubinsteinhez került, végül rövid ideig Liszt Ferenc is egyengette művészi karrierjét. Nem legenda, de főleg budapesti fellépései tele voltak művészi 'alürökkel'. Hol magas, hol túl alacsony volt a zongoraszék. De a zongora billentyűzetének nem megfelelő keménysége miatt egyik fellépésénél még a hangszert is cserélni kellett!

Dunkel Norbert a Rózsavölgyi cég képviselőjében Emil Sauer állandó managere lett. Koncerteket szervezett Oroszországba, Spanyolországba, Franciaországba, Németországba és Romániába. Koncertjeiről sok valós és valótlan legenda terjedt el világszerte. Dunkel Norbert visszaemlékezéseiben sokat írt Sauer Emil hiúságáról és kapzsiságáról. A művész családi élete érdekes, azt lehet mondani jó volt, felesége nézeteit mindenben osztotta, ami nem volt nehéz, mert keveset volt otthon. A feleség férje döntéseit helyesnek, szépnek és jónak tartotta. Dunkel szerint emberi gyarlóságai nem homályosítják el művészi nagyságát. Tagadhatatlan, hogy a művésztaársadalom egyik legkiemelkedőbb egyénisége volt.

Jan Kubelik (Wikipedia)

Jan **Kubelik** (1880. július 5. – 1940. december 5.) cseh hegedűművész. Jan Kubelik ellentmondó hírnévnek örvendett. Kitűnő hegedűsnek tartották, de megjelenése és 'laza' viselkedése nem szolgált az előnyére. Dr. Dióssy Béla – ismert hangversenyrendező – az 1890-es években az újságírók egyesülete javára minden évben nagyszabású művészestélyeket szervezett. Miután Dióssy kitűnő viszonyban volt a sajtóval Dunkel Norbert, a Rózsavölgyi

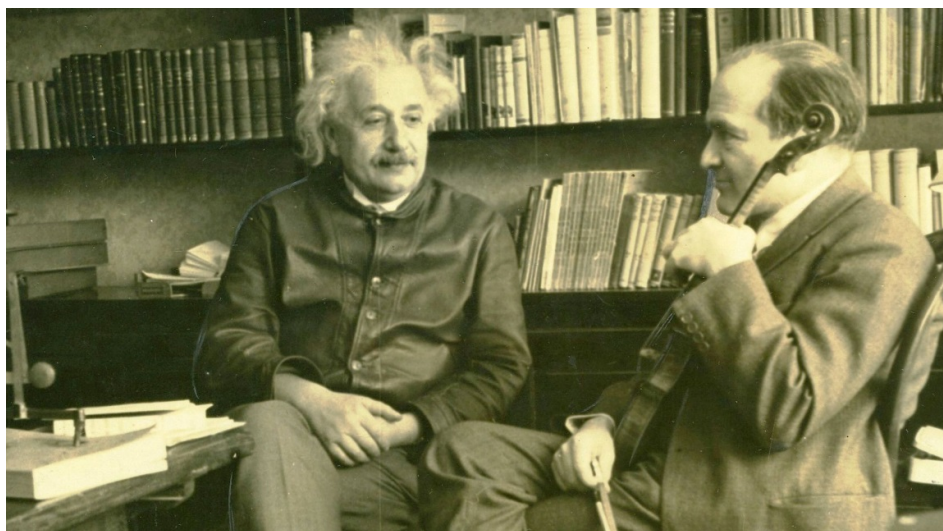
cég képviselője felvette a kapcsolatot vele. Bár Dióssy Béla és Dunkel Norbert 1899. december 11-ére kitűzött koncert hangverseny érdekében mindent megtett. Kubelik mégis félig üres teremben játszott. Ennek ellenére anyagi értelemben a próbálkozás nem volt sikertelen, hiszen a kevés számú közönség tombolt lelkesedésében és Kubelik hírneve Magyarországon egy csapásra meg volt alapozva. A hangverseny után Dunkel Norbert szerződést kötött 25 magyar városra, majd folytatták a koncerteket Bécsben, Berlinben és rövidesen Olaszországban. A bécsi hangversenyek óriási sikerrel jártak, de a berliniek azonban abszolút bukást jelentettek. Utána következett Belgrád, Bukarest, Ausztria, Olaszország, majd a Riviéra és Párizs. A hírnév és a siker egyre hangosabb lett. Talán ebben Párizs volt a kivétel, de néhány diplomáciai fogással a mérleget it is elfogadhatóvá lehetett tenni.

1900. március havában találkozott Dunkel Norbert a Váci-utcai Goldmann cég előtt dr. Richter Jánossal /1843-1916/, a londoni filharmóniai hangversenyek világhírű karnagyával. Sikerült megbeszélni egy londoni meghallgatást: időpontja 1900. június 18. Azután hogy Richtert még arra is sikerült rábírni, hogy Kubelik nem valamelyik klasszikus, hanem a Paganini-hangversenyt játszhatta, sikere Londonban oly szenzációs volt, mint amilyenre Paganini fellépése óta nem volt példa. Jan Kubelik nemzetközi sikere egyre 'zajosabb' lett. Már nemcsak Európában, de Amerikában is egyre több szerződést kötött le Dunkel Norbert. Pénzügyi helyzete is egyre stabilabb lett. Ennek ellenére a manager és a művész kapcsolata nem volt felhőtlen. Sok volt a nézeteltérés a családdal is. Jan Kubelik sajnos fiatalon fejezte művészi karrierjét és a továbbiakban elsősorban pedagógusként működött.

Geyer Stefi (Manda)

Geyer Stefi (1888. június 23. – 1956. december 12.) hegedűművész. Zenei családból származott. Édesapja – aki orvos volt – hegedült és brácsán játszott, bátyja ifj. Geyer József orgonaművész volt. Csodagyerek volt, hegedűtanulmányait Hubay Jenő mesteriskolájában végezte a Zeneakadémián. Már nagyon fiatalon – tizenéves korában – koncertezett, turnézott európai és amerikai városokban. Első budapesti fellépése Dunkel Norbert szervezésében Werner Alberti tenorista koncertjén 1900. december 14-én volt. Feltűnt egyenletes, bravúros játékaival. Igen bájos, szép kislány léte könnyen hódította meg a közönséget. Goldmark hegedűversenyét felnőtten meghazudtoló érettséggel, varázslatosan adta elő, mint kevés híres hegedűművész. A klasszikus és romantikus hegedűműveket különös érettséggel szólaltatta meg. 1906-tól közeli kapcsolatba került Bartók Bélával. Dunkel Norbert, a Rózsavölgyi cég hangversenyrendezője kapcsolatukról a következőket említi: 'Magyarországon, Ausztriában és Olaszországban rendeztem vele hangversenyeket, de csak télen át, mert az anyagi eredmény nem volt olyan, amilyent jogosan elvárhattunk. Mindenütt feltűnést keltett és őszinte nagy sikert aratott. Erre a turnéra vonatkozó szerződést 1901. október 17-én kötöttük meg. Hogy mi gátolta meg abban, hogy művészkariertjét tovább építse, nem tudom. Tény azonban, hogy kellő kitartással világhírű lehetett volna.'

Albert Einstein és Bronislaw Huberman (The Forward)

Bronislaw **Huberman** (1882. december 19. – 1947. június 16.) lengyel származású hegedűművész. Huberman karrierje csodagyerekként indult. Első fellépései alig tízévesként Európában és Amerikában indult. Első budapesti hangversenyét Dunkel Norbert a Royal terembe szervezte 1902. június 3-án, előtte már Bécsben hat koncertje volt. Budapest fellépése szenzációs sikert aratott. A Rózsavölgyiben árusított jegyek egy nap alatt elfogytak. Huberman

szorgalmazta menedzserét, hogy próbáljon Olaszországba és a Riviérára koncerteket szervezni. Végül sikerült Torinóba a Teatro Carignanóba egy olyan fellépést szervezni, ahol két alkalommal is telt ház várta. Olaszországból már szabad volt az út a Riviérára. Nizzában hatalmas sikerű koncertet adott. Érdekes módon a hölgyek körében volt igazán sikeres. Erre Dunkel Norbert így emlékszik vissza: „Huberman az ember, mialatt például a Chopin-noktürnöt olyan poézissal játssza, hogy a szegény nők gyönyör-érzésükben még moccanni sem mernek. Megolvassa, hogy hányan vannak a teremben. Kiszámítja, hogy mennyi lehet a bevétel és – száz koronával nem fog tévedni!” A világ legagyafúrtaabb ügyvédje sem tudott volna alaposabb szerződést kötni, mint Huberman. Erre egy példa: Kötelezte magát, hogy zongorakísérőjének a vasúti költséget is megfizeti / 2. osztályon! /, de hozzátette, hogy csakis a legrövidebb útvonalon.

Jaroslav Kocian (1901) (Wikipedia)

Jaroslav **Kocian** (1883. február 22. – 1950. március 8.) cseh hegedűművész. Pályája nehezen indult, nem kívánta magát előtérbe helyezni, noha egyéni játéka magasabb elismerést érdemelt volna. A hegedűjátékos nagybátyja jól ismerte Dunkel Norbertet és levelet írt neki: hallgassa meg rokona játékát. Ez meg is történt. 1903. november 6-án egy próbajátékra kapott meghívást az Angol-királynő szálloda első emeleti nagytermébe, ahol a sajtó is jelen volt. A próbajáték sikeres volt, amelyen a zenebarát József-királyi herceg is jelen volt. A hallgatóság el volt ragadtatva a próbajátéktól: így nem volt akadály, hogy szerződés szülessen az első nyilvános koncertre. Néhány nap múlva a Royal teremben telt-házas sikeres koncertet adott. A sikeres koncert a Rózsavölgyi cég nyereségét is növelte és ez a század eleji forgalom-visszaesést részben kárpótolta. Következett a Kijevi fellépés, majd Jekarinoslav, Odessza és Karlov, valamint a domi Rostov. A Kaukázus ázsiai oldalán fekvő Tifliszben

Kocian már első fellépte alkalmával lelkesítette a közönséget, főleg a diákságot. Egyébként Tifliszben hat hangversenyt adott, jelentősen növelte a cég nyereségét. Kocian általánosan képzett muzsikus volt. Zenekarokat vezényelt és többek között igen szép misét komponált: zongorakivonatát a Rózsavölgyi cég kottában is közreadta. Társaságban zongorához ült és alkalmi partnerekkel négykezes darabokat is játszott.

Baloković Zlatko (glazbena škola. zlatka balokovića)

Baloković **Zlatko** (1895. március 21. – 1965. március 29.) horvát hegedűs pályája nagyon nehezen indult. Hangversenyzésre nem volt megfelelő hangszere. Nagy nehezen – többszöri nekifutással – 1922-ben volt első koncertje Londonban. A bevétel – váratlanul – rekordnagyságú volt. Ezután még néhány kisebb – kamarafellépést – vállalt. Sajnos a koncertek után egy nálánál jóval idősebb özvegygel intim kapcsolatba került és anyagi helyzete erősen leromlott. További fellépései már nem voltak jelentősek.

A különböző életrajzokban, megemlékezésekben, memoárookban előadóművészek, a kulturális élet szereplői említést tesznek a Kristóf-téri Szalonban tett látogatásukról. A megtisztelő látogatások alkalmában tárgyaltak ill., megbeszéléseket folytattak a vezetőkkel, illetve a zenemű-szortimenterekkel. Szabolcsi Bence – ismert zenetudósunk – megállapítása szerint a magyar zenekultúra fontos centruma a Rózsavölgyi és Társa cég.

A továbbiakban megemlíti azokat a művészeket, fontos társadalmi személyeket, akik a Kristóf-téri Rózsavölgyi bolt állandó vásárlói és tárgyaló partnerei voltak:

Eugen **d'Albert** (1864 – 1932) német zeneszerző, zongoraművész;

Id. **Ábrányi Kornél** (1822 – 1903) zeneíró, zeneszerző, zongoraművész, zenepedagógus;

Apponyi Albert gróf (1846-1933) politikus, miniszter, belső titkos tanácsadó;

Bartalus István (1821 – 1899) zenetörténész, zenetanár, népdalgyűjtő;

Robert /Friedrich/ **Volkmann** (1815 – 1883) magyar földön működött német zeneszerző, zenepedagógus, karmester;

Mihalovich Ödön (1842 – 1929) zeneszerző és pedagógus, a Zeneakadémiának több mint három évtizeden át igazgatója;

Liszt Ferenc (1811 – 1886) zeneszerző, zongoraművész, karmester, zenetanár;

Bánffy György báró (1853 – 1889) zeneszerző, országgyűlési képviselő;

Beleznay Antal (1859 – 1915) egyházkarnagy, zeneszerző;

Chorin Géza (1872 – 1933) zeneszerző, a Zeneírók, Szövegírók és Kiadók Egyesülete alelnöke;

Dankó Pista (1858 – 1903) cigány származású nótaszerző;

Dienzl Oszkár (1877 – 1925) zeneszerző, zongoraművész;

Gaál Ferenc (1860 – 1906) zeneszerző;

Kern Aurél (1871 – 1928) zeneíró, zeneszerző;

Kéry Gyula (1869 – 1919) író és zeneszerző;

Kun László (1869 – 1939) cimbalomművész és karmester;

Lányi Ernő (1861 – 1923) zeneszerző;

Tarnay Alajos (1870 – 1933) zeneszerző, a Zeneművészeti Főiskola tanára;

Mészáros Imre (1866 – 1913), az Operaház volt igazgatója;

Lehár Ferenc (1870 – 1948) magyar származású hírneves operett-szerző;

Emil **Sauer** (1862 – 1942) világhírű német zongoraművész;

Kelen Ida (1873 – 1911) zongoraművész;

Enrico Marco **Bossi** (1861 – 1925) olasz orgonaművész;

Burián Károly /Karel/ (1870 – 1924) cseh operaénekes;

Auer Lipót (1845 – 1930) magyar származású hegedűművész és zenepedagógus;

César **Thomson** (1857 – 1931) belga hegedűművész;

Wladimir **Pachmann** (1848 – 1933) orosz származású zongoraművész;

Willy **Burmester** (1869 – 1933) német hegedűvirtuóz;

Ferruccio Benvenuto **Busoni** (1866 – 1924) anyai részről német származású olasz zongoraművész és zeneszerző;

Enrico **Caruso** (1873 – 1921) olasz operaénekes;

Gobbi Henrik (1842 – 1920) zongoraművész;

Hollós Kornélia (1827 – 1890) operaénekesnő /"magyar csalogány"/;

Kelen Ida (1873 – 1911) zongoraművésznő, zeneiskolai tanárnő;

Széchenyi Béla, gróf (1837 – 1913) magyar utazó, koronaőr;

Goldmark Károly (1830 – 1915) zeneszerző, hegedűművész, zenepedagógus;

Bachrich Zsigmond (1841 – 1913) zeneszerző, brácsaművész;

Müller /Schmid/ Adolf (1801 – 1886) magyar származású osztrák zeneszerző, karmester;

Joseph **Hellmesberger**, ifj. (1855 – 1907) osztrák zeneszerző, hegedűművész, karmester, zenetanár;

George Isidor /Sir/ **Henschel** (1850 – 1934) német származású angol énekes, karmester, zeneszerző;

Joachim József (1831 – 1907) hegedűművész, karmester, zeneszerző;

Joseffy Rafael (1853 – 1915) magyar származású amerikai zongoraművész és zenepedagógus;

Odry Lehel (1837 – 1920) operaénekes, operarendező;

Lányi Ernő (1861 – 1923) zeneszerző;

Sophie **Menter** (1852-1918) német zongoraművésznő;

Nachéz / Naschitz / Tivadar (1859 – 1932) hegedűművész;

Nikisch Artur (1855 – 1922) magyar származású karmester;

Bürger Zsigmond (1856 – 1908) gordonkaművész,

Wladimir **Pachmann** (1848 – 1933) orosz származású zongoraművész;

Apponyi Albert, gróf (1846 – 1933) politikus, miniszter, belső titkos tanácsos;

Térey Gábor (1864 – 1927) művészettörténész, bölcséleti doktor, a Szépművészeti Múzeum igazgatója;

Aldo Olschki (1880 – 1960) olasz antikvárius;

Bronislaw **Hubermann** (1882 – 1947) lengyel hegedűművész;

Patty Adelina (1843 – 1919) énekművész-tanár;

Popper Dávid (1846 – 1913) cseh gordonkaművész, zeneszerző;

Louis **Prang** (1824 – 1909) nyomdász, kiadó;

Reményi /Hoffmann/ Ede (1828 – 1898) hegedűművész;

Ridley-Kohne Dávid (1812 – 1892) hegedűművész;

Eszterházy Gyula gróf (1840 – 1916) zenekedvelő, kottagyűjtő;

Richter János (1843 – 1916) magyar-osztrák karmester, kottagyűjtő;

Hevesi Lajos (1843 – 1910) magyar újságíró, műkritikus, művészettörténész;

Richard **Wagner** (1813 – 1883) német zeneszerző, karmester, esztéta;

Erkel Ferenc (1810 – 1893) zeneszerző, zongoraművész, karmester, zenepedagógus, sakkmester;

Erkel Elek (1843 – 1893) karmester, zeneszerző;

Anton Grigorjevics **Rubinstein** (1829 – 1894) orosz zongoraművész, zeneszerző, karmester;

Dr. **Eötvös** József (1813 – 1871) jogász, író, miniszter;

Titta **Ruffo** (1877 – 1953) olasz operaénekes;

Pablo de **Sarasate** (1844 – 1908) spanyol hegedűművész;

Clara Josephine **Schumann** / Clara **Wieck** / (1819 – 1896) zongoraművész;

Székely Imre (1823 – 1887) zongoraművész és zeneszerző;

Siposs Antal (1839 – 1923) zongoraművész és zeneszerző;

Maria Felicita / Teresina / **Tua** (1866 – 1956) olasz hegedűművésznő;

Vecsey Ferenc (1893 – 1935) hegedűművész, zeneszerző,

Földessy Arnold (1882 – 1940) gordonkaművész, tanár;

Volkman /Friedrich/ Robert (1815 – 1883) magyar földön működött német zeneszerző;

Henryk Wieniawski (1835 – 1880) lengyel hegedűvirtuóz és zeneszerző;

Nikisch Artur (1855 – 1922) magyar származású karmester;

Tarnay Alajos (1870 – 1933) zeneszerző, a Zeneművészeti Főiskola tanára;

Dienzl Oszkár (1877 – 1925) zongoraművész, karmester, zeneszerző;

Carl **Tausig** (1841 – 1871) cseh-lengyel származású zongoraművész;

Giacomo **Puccini** (1858 – 1924) olasz operaszerző;

Ruggiero **Leoncavallo** (1858 – 1919) olasz operaszerző;

Reiner Frigyes (1888 – 1963) karmester,

Oscar **Fried** (1871 – 1942) német karmester és zeneszerző;

Maurice **Ravel** (1875 – 1937) francia zeneszerző, zongoraművész;

Arturo **Toscanini** (1867 – 1957) olasz karmester,

Albert **Joachim** (1890 – 1920) porosz herceg, zenerajongó, kottagyűjtő;

Banjamino **Gigli** (1890 – 1957) olasz operaénekes;

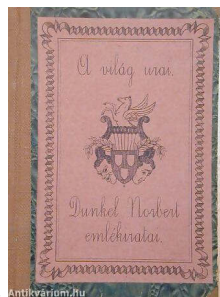
Jeritza /er. Jedlitzka/ Mária (1887 – 1957) osztrák operaénekesnő;

Hugo **Wolf** (1860 – 1903) osztrák dalköltő;

A felsorolt híres emberek rendszeres látogatói voltak a Rózsavölgyi és Társa cég Kristóf-téri szalonjának. Kapcsolatuk különfélék voltak: vásárlói látogatás, egyéb üzleti, kiadói kapcsolat, baráti beszélgetés, stb. A Dunkel család rendszeres üzleti uzsonnákat és vacsorákat rendezett és az itt felsorolt zenészek, politikusok és egyéb társadalmi személyiségek számára: bensőséges kapcsolat alakult ki a magyar zenei élettel és ezzel együtt – természetesen – a Rózsavölgyivel. A résztvevők jó hírért vitték a világ számos részébe.

A baráti találkozókról rendszeresen jelentek meg írások a honi zenei lapokban, de Németországban, Ausztriában és Angliában is több alkalommal riportok számoltak be a Kristóf téri eseményekről. Dunkel Norbert visszaemlékezéseiben említést tesz egy „vendégkönyvről”, amelyben több mint ezer név szerepel. Sajnos az említett konkrét lista nem maradt meg az utókór számára. Az így felsorolt lista csak tájékoztató jellegű, de ez is reprezentálja azt a művészeti hangulatot, amely a Rózsavölgyi zenei életét jellemezte.

A következő részben Alberti Rezső /tulajdonos / megemlékezését közöljük – kézirat alapján – a nyolcvanéves Rózsavölgyi és Társa cégről.

A forrásjel nélküli képek Dunkel Norbert Emlékirataiból való

Részletes biográfia és bibliográfia

Felhasznált források:

1. Hutira Albin: A Rózsavölgyi és Társa másfél évszázada
2. Parlando. Zenepedagógiai folyóirat. A Rózsavölgyi jelenti..
Hutira Albin cikksorozata
3. A Rózsavölgyi bolt zeneműjegyzéke / Hutira Albin /
4. Magyar Zenei Almanach 1944 / Forrai Miklós /
5. K. Dedinszky Izabella: Zeneművek 1936-1940
6. Minden ami zene Rózsavölgyinél – leckefüzet
7. Isoz Kálmán: A Rózsavölgyi és Társa cég története
1950-től-1908-ig
8. Alberti Rezső: A Rózsavölgyi és Társa cég története
1908-tól 1949-ig
9. Dunkel Norbert önéletrajza
10. Alberti Rezső kézírata. /Tulajdonos./
11. Lukács Béla kézírata /Tulajdonos./
12. Móna Ilona: Magyar zeneműkiadók és tevékenységük
13. Rózsavölgyi és Társa 1850-1905 - Zeneműjegyzék

*A cikk szerzője, Hutira Albin, 1964-2009 között volt a bolt igazgatója